

Sygn. akt III PK 5/11

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 9 września 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kwaśniewski (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca)

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z powództwa J. F.

przeciwko S. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością

o wynagrodzenie za pracę i ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany urlop
wypoczynkowy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 9 września 2011 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 8 września 2010 r.,

- 1. oddala skargę kasacyjną,**
- 2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda 900 (dziewięćset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy wyrokiem z 8 września 2010 r. oddalił apelację skarżącej spółki z o.o. S. (pozwanego pracodawcy) od wyroku Sądu Rejonowego z 22 kwietnia 2010 r., zasądzającego na rzecz powoda J. F. wynagrodzenie za październik 2008 r. i ekwiwalent za część urlopu wypoczynkowego za ten miesiąc z odsetkami. Spór dotyczył zasadniczo daty doręczenia powodowi wypowiedzenia umowy o pracę z trzymiesięcznym okresem wypowiedzenia. Sądy ustaliły, że wypowiedzenie doręczono powodowi 6 lipca 2008 r., kiedy odebrał je osobiście w siedzibie pozwanej spółki. Natomiast wypowiedzenie wysłane wcześniej do powoda przesyłką pocztową Pocztex nie zostało mu skutecznie doręczone. Było awizowane łącznie przez 10 dni, choć dla skuteczności doręczenia awizowanie winno trwać 14 dni, odpowiednio do przepisów rozporządzenia z 17 czerwca 1999 r. w sprawie szczegółowego trybu doręczania pism sądowych przez pocztę w postępowaniu cywilnym. Ponadto powód był zwolniony ze świadczenia pracy i w tym okresie mógł, jak wyjaśnił w piśmie procesowym, przebywać w S., a nie pod adresem zamieszkania podanym do akt osobowych (w B.), na który wysłano wypowiedzenie. Zważywszy, że powszechnie znane są terminy dwukrotnego awizowania wszelkich przesyłek urzędowych, to osoby wyjeżdżające na dłuższy pobyt biorą odpowiedzialność za skutki niepodjęcia takich przesyłek w terminie i brak ustanowienia ewentualnego pełnomocnika do doręczeń. Przed upływem tych terminów natomiast nie muszą się obawiać i pozostawać w niepewności co do skutków nieobecności w miejscu stałego zamieszkiwania. Najbardziej miarodajny będzie okres awizowania z wskazanego rozporządzenia. Po wyczerpaniu takiego okresu można z całą pewnością przyjąć założenie, że dalsze niepodjęcie przesyłki jest uchylaniem się pracownika i takie negatywne zachowanie nie zasługuje już na ochronę. Sąd drugiej instancji dzieląc pogląd Sądu pierwszej instancji uznał, że przy skróconym awizowaniu powód nie miał realnej możliwości zapoznania się z oświadczeniem woli pracodawcy. Skoro powód zapoznał się z wypowiedzeniem w lipcu 2008 r., a nie w czerwcu 2008 r., gdyż doręczenie wypowiedzenia z 26 maja 2008 r. za pośrednictwem kurierskiej przesyłki pocztowej Pocztex nie było skuteczne, to przy trzymiesięcznym okresie wypowiedzenia powód

był pracownikiem także w październiku 2008 r. i dlatego należało zasądzić wyrównanie wynagrodzenia i ekwiwalentu urlopowego za ten miesiąc.

W skardze kasacyjnej pozwany pracodawca wniósł o uchylenie wyroków i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania lub o oddalenie powództwa. Skarga znajduje oparcie w art. 398¹ § 1 w związku z art. 398³ § 1 k.p.c., albowiem doszło do naruszenia prawa materialnego poprzez błędną wykładnię. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania uzasadniono tym, że: 1) istnieje potrzeba dokonania wykładni przepisu prawnego budzącego poważne wątpliwości, tj. art. 61 k.c. w związku z art. 300 k.p. poprzez ustalenie, czy druga strona miała możliwość zapoznania się z oświadczeniem woli – wypowiedzeniem umowy o pracę, przesłanym na jej adres tylko wtedy, gdy to oświadczenie zostało doręczone zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z 17 czerwca 1999 r. w sprawie szczegółowego trybu doręczania pism sądowych przez pocztę w postępowaniu cywilnym czy też sąd orzekający w każdym przypadku winien indywidualnie badać okoliczności czy osoba miała możliwość zapoznania się z oświadczeniem woli – wypowiedzeniem umowy o pracę do niej skierowanym w odniesieniu do konkretnej sprawy i wszystkich okoliczności towarzyszących próbie doręczenia przesyłki zawierającej oświadczenia woli; 2) skarga jest oczywiście uzasadniona, albowiem Sąd drugiej instancji dokonał błędnej wykładni przepisu art. 61 k.c. w związku z art. 300 k.p. poprzez przyjęcie, iż powód miał realną możliwość zapoznania się z oświadczeniem woli – wypowiedzeniem umowy o pracę do niego skierowanym przez pozwanego dopiero 9 lipca 2008 r. a nie przed 6 czerwca 2008 r., kiedy przesyłka zawierająca oświadczenie woli skierowane do powoda, została zwrócona pozwanemu wskutek jej niepodjęcia przez powoda w wyznaczonym terminie.

W odpowiedzi powód wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania lub o jej oddalenie i zasądzenie kosztów za instancję kasacyjną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Skarga kasacyjna podlega rozpoznaniu w granicach podstawy kasacyjnej (art. 398¹³ § 1 k.p.c.), co już na wstępie rodziło zasadniczą wątpliwość, czy nie powinna zostać odrzucona, gdyż w jej układzie redakcyjnym nie

wyodrębniono tej części, która - zgodnie z art. 398⁴ § 1 pkt 1 k.p.c. - wymaga przytoczenia podstawy kasacyjnej. Niemniej, w ocenie składu, skarga kasacyjna ma znaczenie jako całość i dlatego należało uznać, że zawiera podstawę kasacyjną, która dotyczy zarzutu naruszenia art. 61 k.c. Wskazuje na to treść i argumentacja uzasadnienia skargi, w tym również to, że oczywistą zasadność skargi łączy się z błędną wykładnią art. 61 k.c. w związku z art. 300 k.p. przez przyjęcie, że powód miał realną możliwość zapoznania się z wypowiedzeniem skierowanym do niego dopiero 9 lipca 2008 r., a nie 6 czerwca 2008 r., kiedy przesyłka zawierająca oświadczenie woli została zwrócona wskutek niepodjęcia w wyznaczonym terminie. Taki zarzut wskazuje jednak na niewłaściwe zastosowanie tego przepisu, a nie na błędną wykładnię art. 61 k.c. Ponadto równie ważne jest to, że strona przeciwna, czyli powód również dostrzega podstawę kasacyjną, skoro w odpowiedzi na skargę wniósł o jej oddalenie, koncentrując się właśnie na zastosowaniu art. 61 k.c.

2. Skarga nie otwiera jednak kolejnej instancji w rozpoznaniu sprawy, w takim zakresie jak przed sądem powszechnym, lecz sprowadza się tylko do oceny zasadności zarzutu skargi (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Zachodzi przy tym związek ustalonym stanem faktycznym stanowiącym podstawę zaskarżonego wyroku (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Jeżeli więc za jedyną wskazaną w skardze podstawę kasacyjną może być uznany zarzut naruszenia art. 61 k.c., to na tle ustalonego i wiążącego stanu faktycznego zarzut naruszenia tego przepisu nie jest zasadny. Nie może być wątpliwości co do wykładni tego przepisu, skoro sam literalnie stwierdza, że oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. W sprawie ustalono, że powód nie przebywał pod adresem, na który wysłano do niego wypowiedzenie umowy o pracę. Przy takim wiążącym ustaleniu o nieobecności powoda w miejscu, do którego skierowano do niego korespondencję zawierającą wypowiedzenie, zarzut naruszenia art. 61 k.c. (w związku z art. 300 k.p.) nie jest zasadny. Skarżący nie może więc twierdzić, że wypowiedzenie umowy o pracę wysłane do powoda przesyłką

kurierską zostało mu skutecznie doręczone. Skarżący wadliwie odczytuje stanowisko Sądu Okręgowego, który wcale nie stwierdził, że „powód miałby realną szansę na zapoznanie się z wskazanym oświadczeniem jeżeli próbę doręczenia pozwany dokonałby za pomocą listu poleconego, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 17 czerwca 1999 r. w sprawie szczegółowego trybu doręczania pism sądowych przez pocztę w postępowaniu cywilnym”. Sąd stwierdził bowiem brak doręczenia nie ze względu na niezastosowanie takiego trybu doręczenia, lecz wobec ustalenia, że powód nie przebywał w B. (czyli pod adresem podanym pracodawcy do korespondencji). Nie stwierdził również Sąd Okręgowy, „iż z możliwością zapoznania się z oświadczeniem woli przesłanym przesyłką pocztową możemy mieć do czynienia jeżeli próba doręczenia czyni zadość przepisom” tego rozporządzenia. Trafne stanowisko zajął w tym zakresie Sąd Okręgowy przyjmując, że pracodawca może doręczyć pracownikowi wypowiedzenie w dowolny sposób. Po prostu nie jest on szczególnie określony w prawie jako bezwzględnie obowiązujący. Jeżeli pracodawca wybrał usługę kurierską Poczty Polskiej (Pocztex), to w tej sprawie postawiono dwie istotne tezy. Pierwszą, że ten sposób doręczenia nie jest niemożliwy, ale należałoby odpowiednio stosować terminy awizowania takie jak w przesyłkach pism sądowych dla stron. Po wtóre, że nawet takie terminy awizowania nie pozwalałyby stwierdzić doręczenia wypowiedzenia umowy o pracę, gdyż ustalono, że powód nie przybywał pod adresem, na który wysłano mu wypowiedzenie. Wobec ustalenia, że powód nie przebywał pod adresem wskazanym do korespondencji, nie miałyby znaczenia dochowanie terminów awizowania przesyłki według wskazanego rozporządzenia, czy krótszych terminów awizowania przesyłki nadanej pocztą kurierską PP (Pocztex).

3. W prawie pracy nie ma też szczególnej do art. 61 k.c. regulacji, według której wypowiedzenie umowy o pracę wysłane na adres podany przez pracownika jest zawsze skutecznie doręczone. Taka norma (przepis) pomijałaby wiele różnorodnych sytuacji, w których adres pracownika podany pracodawcy nie jest aktualny. Przede wszystkim jednak nie zachodzi potrzeba takiej normy, skoro z natury zatrudnienia pracownik jest blisko pracodawcy i dlatego

wypowiedzenia umowy o pracę dokonuje się z reguły osobiście. Jeżeli jednak nie jest to możliwe, to uprawnione może być ustalenie oparte na domniemaniu, że skoro pracownik podał pracodawcy określony adres do korespondencji, to tam też przebywa i dlatego korespondencja wysyłana na ten adres doręczana jest skutecznie. W tej sprawie ustalenie nie zostało jednak oparte na domniemaniu, lecz na stwierdzeniu, że nawet przy przyjęciu sposobu doręczenia dla pism sądowych, to wypowiedzenie nie zostało doręczono powodowi w czerwcu 2008 r. Jeżeli jednak skuteczność oświadczenia woli, a w tym przypadku wypowiedzenia umowy o pracę, zależy od złożenia go pracownikowi, to badaniu podlega czy doszło do niego w taki sposób, że mógł zapoznać się z jego treścią. Innymi słowy przepis art. 61 k.c. nie jest wystarczającą podstawą do podważania skarżonego wyroku, gdyż w istocie jego zastosowanie zależy od stanu faktycznego. Zatem nie można stwierdzić, że wypowiedzenie wysłane przesyłką kurierską zostało skutecznie doręczone, skoro Sąd ustalił, że powód nie mógł się z nim zapoznać, albowiem nie przebywał pod adresem na który wysłano wypowiedzenie.

4. Nie został uwzględniony wniosek skargi o rozpoznanie jej na rozprawie (art. 398¹¹ § 1 k.p.c.), gdyż sformułowana we wniosku o przyjęcie skargi kwestia nie stanowi istotnego zagadnienia prawnego, które ma na uwadze przepis art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Nie stanowi bowiem istotnego zagadnienia prawnego to, co sprowadza się tylko do zwykłej wykładni i stosowania prawa. Wniosek jedynie hasłowo odwołuje się do istotnego zagadnienia prawnego, gdyż dalej redukuje je do „potrzeby dokonania wykładni przepisu prawnego budzącego poważane wątpliwości, tj. art. 61 k.c. w zw. z art. 300 k.p.”. Jakościowo wykładnia prawa i istotne zagadnienie prawne nie są tożsame i ustawodawca wyraźnie to rozróżnia w podstawach (przesłankach) przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Nawet wykładnia prawa jako podstawa przedsądu jest ściśle uwarunkowana potrzebą wykładni przepisów wynikającą z poważnych wątpliwości lub z rozbieżności w orzecznictwie sądów. Postawione we wniosku kwestie nie składają się na istotne zagadnienie prawne. Dotyczą tylko wykładni i stosowania prawa. Inaczej nie

można też ocenić pytania o to, czy pracownik „miał możliwość zapoznania się z oświadczeniem woli – wypowiedzeniem umowy o pracę, przesłanym na jego adres tylko wtedy, gdy to oświadczenie zostało doręczone zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z 17 czerwca 1999 r. w sprawie szczególnego trybu doręczania pism sądowych przez pocztę w postępowaniu cywilnym, czy też sąd orzekający w każdym przypadku winien indywidualnie badać okoliczności czy dana osoba miała możliwość zapoznania się z oświadczeniem woli – wypowiedzeniem umowy o pracę do niej skierowanym w odniesieniu do konkretnej sprawy i wszystkich okoliczności towarzyszących próbie dręczenia przesyłki zawierającej oświadczenie woli - gdyż nie zawiera istotnych jurydycznie wątpliwości co do wykładni. Nie powinno budzić wątpliwości, że wskazane rozporządzenie ma zastosowanie tylko do doręczania pism sądowych przez pocztę w postępowaniu cywilnym. Wszak wynika to z podstawy ustawowej, w oparciu o którą zostało wydane (art. 131 § 2 k.p.c.). Tak też stwierdził Sąd Okręgowy w zaskarżonym wyroku – zresztą zgodnie z zapatrywaniem skarżącego –, że „żaden z przepisów kodeksu pracy i kodeksu postępowania cywilnego nie nakłada na pracodawcę obowiązku doręczeń przez pocztę w trybie wskazanego rozporządzenia”. Nie było więc problemu wykładni, a tym bardziej istotnego zagadnienia prawnego, skoro dalej w zaskarżonym wyroku stwierdzono jednocześnie, że „pracodawca może przesłać do pracownika złożone mu oświadczenie w sposób dowolny, np.: przez firmę kurierską, innego operatora pocztowego bądź upoważnionego pracownika byleby adresat tego oświadczenia woli się z nim zapoznać lub miał realną możliwość zapoznania się z jego treścią”. Takie stanowisko nie jest wątpliwe i odpowiada na kwestie postawione we wniosku o przyjęcie skargi, z których widać wynika akceptacja dla takiego kierunku wykładni.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji, stosownie do art. 398¹⁴ k.p.c.

Oddalenie skargi uzasadniało zasądzenie na rzecz powoda zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym, których wysokość określono według stawki minimalnej dla wartości przedmiotu zaskarżenia - § 6 pkt

5, § 12.1. pkt 2 i § 13.4. pkt 2 rozporządzenia z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.